

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci stěžovatele **J. K.**, zastoupeného JUDr. Janem Pavlokem, advokátem se sídlem v Praze 1, Na Příkopě 391/7, za účasti **Generálního ředitelství cel**, se sídlem v Praze 4, Budějovická 7, v řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 1. 2007, č. j. 6 Ca 154/2004 – 42,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 1. 2007, č. j. 6 Ca 154/2004 – 42, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), kterým tento soud zamítl jeho žalobu podanou proti rozhodnutí Ministerstva financí, Generálního ředitelství cel (dále též „správní orgán“) ze dne 20. 4. 2004, zn. 2004/2728/2, jímž bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Celního ředitelství Brno ze dne 11. 12. 2003, č. j. 9292-02/03-0101-21, o zamítnutí žádosti o obnovu řízení podle ust. § 55 odst. 1 a 3 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“).

Jako právní důvody kasační stížnosti stěžovatel uvedl důvody uvedené v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel spatřuje vady rozsudku v jeho nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení

a dále ve vadách řízení spočívajících v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Stěžovatel namítá nezákonnost, která spočívá v nesprávném posouzení právní otázky objektivní lhůty k podání návrhu na obnovu řízení městským soudem. Stěžovatel je přesvědčen, že městský soud měl návrh na obnovu řízení posoudit podle původně platného procesního práva a pokud by tak učinil, musel by dospět k závěru, že obnova je přípustná. Dále uvádí, že by soud měl přihlídnout k tomu, že se skutečným viníkem trestného činu odnětí zboží celnímu dohledu R. V. je vedeno trestní řízení ohledně tohoto trestného činu u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 10 T 8/2004. Proto navrhl zrušení rozsudku městského soudu a vrácení věci tomuto soudu zpět k dalšímu řízení.

Správní orgán se ke kasační stížnosti vyjádřil přípisem ze dne 16. 4. 2007, v němž uvedl, že napadený rozsudek považuje za věcně správný. Správní orgán nesouhlasí s tvrzením stěžovatele, že rozsudek je nezákonný, neboť spočívá na nesprávném posouzení právní otázky. Nelze se ztotožnit ani s tvrzením, že rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné z tohoto důvodu, že se nezabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky pro povolení obnovy řízení. Obnově řízení bránila v daném případě zákonná překážka ve smyslu ust. § 54 odst. 3 zákona o správě daní a poplatků, neboť žádost nebyla podána ve stanovené lhůtě. Vzhledem k tomu, že nebyla dodržena objektivní lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení, kterou nelze prodloužit ani povolit navrácení v předešlý stav, žádosti nemohlo být vyhověno. K námitce stěžovatele o formálním vyměření celního dluhu pouhým řidičům, kteří nebyli vlastníky zboží, odkazuje správní orgán na své vyjádření k žalobě ze dne 1. 7. 2005, č. j. 2005/168/30, a pouze doplňuje, že tito se sami postavili do role deklaranta, tedy osoby odpovědné za splnění podmínek stanovených celními orgány. Použité odkazy na nálezy Ústavního soudu a rozsudek Nejvyššího správního soudu jsou podle správního orgánu pro daný případ právně nevýznamné. Pokud jde o stanovisko Veřejného ochránce práv JUDr. Otakara Motejla k rozhodnutí celních orgánů, správní orgán uvádí, že celní orgány musí především respektovat zákon. Pokud zjistí, že celní dluh nebyl uhrazen, je jejich zákonnou povinností celní dluh vyměřit a vymáhat. S ohledem na shora uvedené proto správní orgán navrhl, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek městského soudu z důvodů v této stížnosti uplatněných a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Podle ust. § 54 odst. 3 zákona o správě daní a poplatků žádost o obnovu řízení musí být podána do šesti měsíců ode dne, kdy se žadatel prokazatelně dozvěděl o důvodech obnovy řízení, nejpozději však před uplynutím lhůty, ve které zaniká právo daň vyměřit nebo doměřit. Tyto lhůty nelze prodloužit ani povolit navrácení v předešlý stav.

Podle ust. § 268 odst. 2 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona, ve znění pozdějších

předpisů (dále jen „celní zákon“), pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak, nelze částku cla zapsat do evidence po uplynutí 3 let od konce roku, v němž celní dluh vznikl.

Podle ust. § 268 odst. 4 citovaného zákona lhůty pro vyměření částky cla a její zapsání do evidence uvedené v odstavcích 2 a 3 neplatí v případě, kdy příslušná částka cla nemohla být vyměřena a zapsána do evidence v důsledku jednání, které má znaky trestného činu.

Zásadní stížní námitkou stěžovatele je jeho nesouhlas s posouzením právní otázky objektivní lhůty k podání návrhu na obnovu řízení městským soudem. Proto Nejvyšší správní soud zhodnotil obsah spisu Městského soudu v Praze a napadený rozsudek přezkoumal z důvodů uplatněných v kasační stížnosti.

Stěžovatel nesouhlasí s argumentací městského soudu, když tento poukázal na skutečnost, že právní úprava platná v době podání návrhu se nemohla dotýkat řízení pravomocně skončených před její účinností a konstatoval, že v řízení o žádosti o obnovu řízení musely správní orgány vycházet z okamžiku, kdy celní dluh byl pravomocně vyměřen. Ačkoliv městský soud dospěl ke správnému právnímu názoru, že návrh na obnovu řízení je třeba posoudit podle procesních předpisů platných ke dni vyměření celního dluhu, tj. 30. 10. 1995, nevyvodil z tohoto právního závěru důsledky. Stěžovatel je přesvědčen, že městský soud měl návrh na obnovu řízení posoudit podle tohoto původně platného procesního práva a pokud by tak učinil, musel by dospět k závěru, že obnova je přípustná. Tímto směrem se však městský soud vůbec nepustil a namísto logicky vyplývajícího postupu žalobu nelogicky zamítl. V této souvislosti poukazuje stěžovatel na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 A 175/2002 ve věci jiného postiženého řidiče a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2007, č. j. 2 Afs 25/2006 - 104, k nimž správní orgán nikdy nepřihlédl. Stejně tak měl přihlídnout k tomu, že se skutečným viníkem trestného činu odnětí zboží celnímu dohledu R. V. je vedeno trestní řízení ohledně tohoto trestného činu u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 10 T 8/2004. Stěžovatel zdůrazňuje, že není neplatičem daní ani se placení daní nevyhýbá. Je pouze řidičem cisterny, který byl přesvědčen, že postupuje v souladu s celními předpisy, když převážel ze Slovenska pohonné hmoty a řádně je odevzdával vlastníku zboží. Protože však byl vlastníkem zboží uveden v omyl, je povinen za své pochybení zaplatit 2,5 mil. Kč. Stěžovatel považuje v souladu s nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 267/02 a sp. zn. IV. ÚS 393/02 za spravedlivé řešení nařízení obnovy řízení, ve kterém by se prokázalo, kdo způsobil celní dluh a viník by měl povinnost tento dluh zaplatit. Formální vyměření celního dluhu řidičům, kteří plnili příkazy svého zaměstnavatele a vlastníka zboží, je podle stěžovatele nespravedlivé. Proto navrhl zrušení rozsudku městského soudu a vrácení věci tomuto soudu zpět k dalšímu řízení.

V této věci považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné uvést, že předmětnou otázkou se již zabýval ve stěžovatelem zmiňovaném rozsudku ze dne 10. 1. 2007, č. j. 2 Afs 25/2006 - 104, www.nssoud.cz, z něhož vyplývá, že obnova řízení je institutem umožňujícím mimořádné přezkoumání v případě, že jsou zjištěny nové skutkové okolnosti nebo závažné vady řízení, které mohly mít vliv na vydané rozhodnutí. Obnova řízení může být nařízena správním orgánem z moci úřední i povolena na základě žádosti účastníka řízení. Objektivní lhůta přitom musí být v obou případech shodná (ust. § 54 odst. 3, ust. § 55 odst. 2 zákona o správě daní a poplatků). Zákon o správě daní a poplatků lhůtu limituje odkazem na lhůtu pro vyměření daně (v daném případě cla). Celní zákon stanoví lhůty pro vyměření či doměření cla a jeho zapsání do evidence a z nich činí výjimku uvedenou v ust. § 268 odst. 4. Toto ustanovení prvotně slouží k tomu, aby mohl být celní dluh vyměřen a zapsán do evidence i po uplynutí základní lhůty v případech, kdy k tomu nedošlo v důsledku

jednání majícího znaky trestného činu. Tato lhůta má zabránit úniku cla v důsledku trestné činnosti. Současně však má tato výjimka význam i pro stanovení lhůty pro obnovu řízení. Proto je při posouzení zachování lhůty k povolení či nařízení obnovy řízení také nutno vycházet z charakteru institutu obnovy řízení jako prostředku k nápravě nezákonného rozhodnutí, který slouží jak správnímu orgánu, tak i účastníku řízení. Neplatí-li tedy lhůta, kterou je omezena možnost povolení či nařízení obnovy řízení v případě, kdy nedošlo k vyměření cla a jeho zapsání do evidence v důsledku jednání, které má znaky trestného činu, musí se tato výjimka týkat jak případů nařízení obnovy, tak i případů povolení obnovy na základě návrhu. Je vyloučeno, aby neomezená možnost pro provedení obnovy řízení sloužila pouze v neprospěch povinného subjektu (dlužníka) a v jeho prospěch by jí nebylo možno užít s odůvodněním, že celní dluh byl jakkoli zapsán do evidence a někomu byl vyměřen. Tak, jak výjimku z objektivní lhůty vyložil městský soud, by bylo možno obnovit pouze řízení, v němž k zapsání dluhu do evidence a k jeho vyměření vůbec nedošlo - tedy obnova by byla možná jen tehdy, jestliže v důsledku trestného jednání nebyl dluh vůbec zapsán a nebyl nikomu vyměřen. Vůbec by se tedy nevztahovala na řízení, v němž došlo k zapsání a vyměření celního dluhu v důsledku trestného jednání v nesprávné výši nebo kdy byl celní dluh v důsledku stejného jednání zapsán a vyměřen někomu jinému než tomu, kdo byl dlužníkem. Za ústavně konformní výklad ust. § 268 odst. 4 celního zákona lze považovat jen takový výklad, který není znevýhodněním jednoho z oprávněných k využití institutu obnovy řízení. Stanoví-li tedy ust. § 268 odst. 4 celního zákona výjimku z objektivní lhůty pro vyměření cla a pro její zapsání do evidence, vztahuje se tato výjimka i na případy neexistujícího či nesprávného zápisu a vyměření, pokud jsou následkem jednání majícího znaky trestného činu.

Závěr městského soudu o nemožnosti posouzení lhůty podle ust. § 268 odst. 4 celního zákona tam, kde došlo v minulosti k jakémukoliv zápisu a vyměření cla, nelze akceptovat a jen z této skutečnosti nelze dovodit, že tato výjimka v daném případě nemohla být uplatněna a že lhůta pro povolení obnovy marně uplynula.

Podmínkou pro užití uvedené výjimky však je, že šlo o důsledek jednání majícího znaky trestného činu. Celní zákon nezvolil formulaci obvyklou ve správním řízení (§ 63 odst. 4 zákona č. 71/1967 Sb. nebo § 100 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., že: *rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem*). Není tedy nezbytné pravomocné rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení; nicméně znaky konkrétního trestného činu musí být naplněny a musí být dána souvislost mezi tímto jednáním a následkem spočívajícím v tom, že clo nebylo vyměřeno tomu, komu ze zákona být vyměřeno mělo. Naplnění těchto podmínek je oprávněn posoudit celní orgán.

Tyto skutečnosti však městský soud (ani správní orgán) v úvahu nevezal a nezabýval se tím, zda z tvrzení stěžovatele plynou důvody, pro které by bylo možno posuzovat lhůtu k povolení obnovy řízení podle § 268 odst. 4 celního zákona.

Proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Závěrem lze poukázat na to, že řízení o žádosti o obnovu řízení je odlišným a samostatným řízením od řízení o vyměření celního dluhu. Proto je také odlišný předmět řízení při přezkoumání takových rozhodnutí soudem. Zatímco v druhém případě se jedná o přezkoumání samotné povinnosti zaplatit vyměřený celní dluh, v prvním případě soud pouze přezkoumává, zda žádost o obnovu řízení byla zamítnuta (nebyla povolena) v souladu

se zákonem či nikoliv. Vzhledem k tomu, že v daném případě se tak stalo jen s poukazem na uplynutí objektivní lhůty, nelze se vyjadřovat k tomu, zda zde byly naplněny podmínky pro povolení obnovy, ani k samotnému vyměření celního dluhu.

Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí městského soudu přezkoumal v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek městského soudu pro nezákonnost zrušil a věc mu současně vrátil k dalšímu řízení, v němž je městský soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem dle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Městský soud v Praze v novém rozhodnutí (ust. § 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2007

JUDr. Radan Malík
předseda senátu